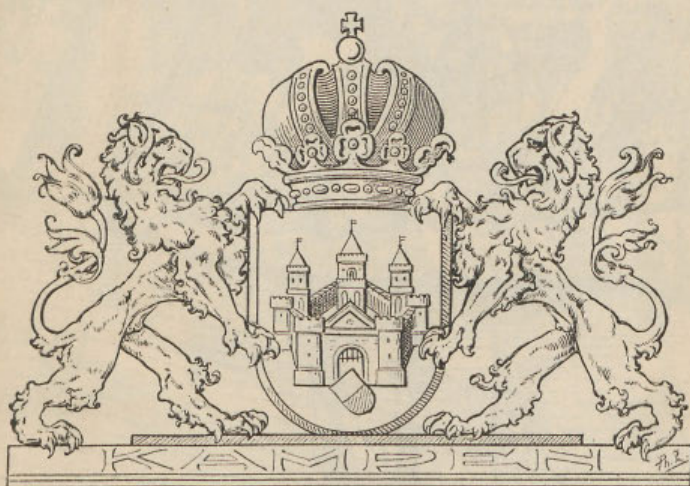

134

KAMPIER ALMANAK

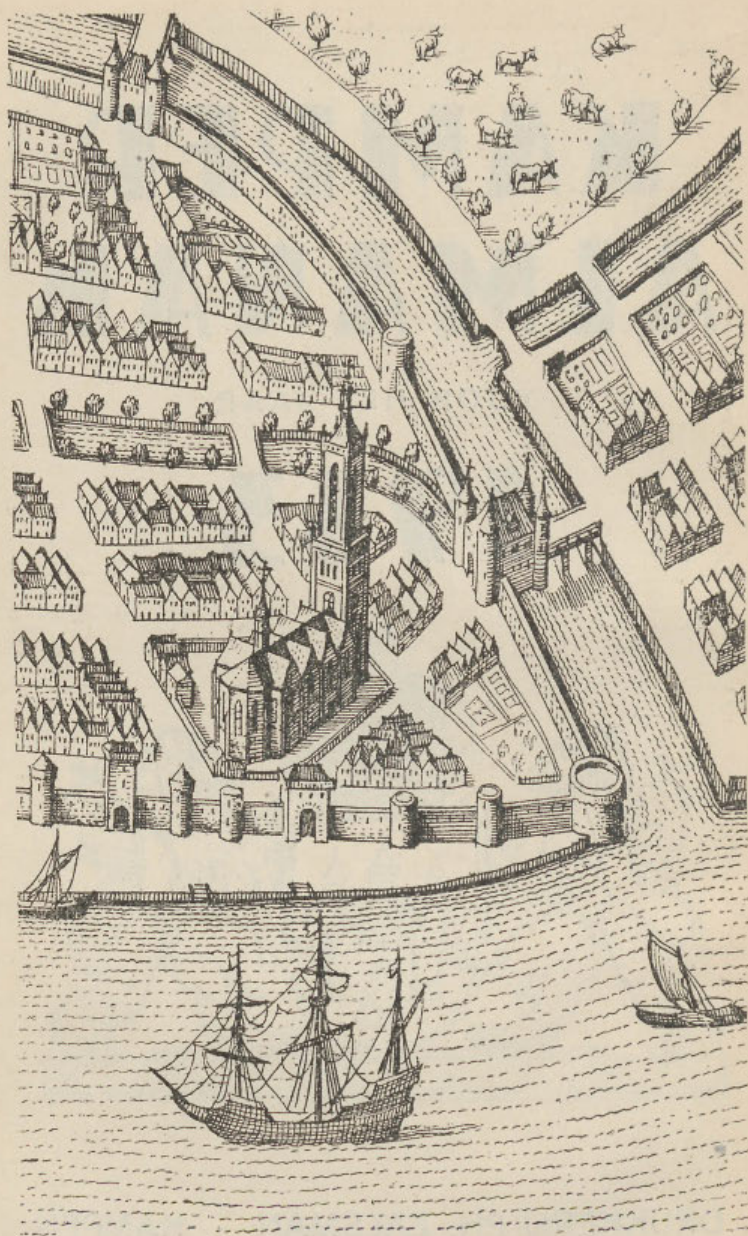
VOOR HET JAAR

1933

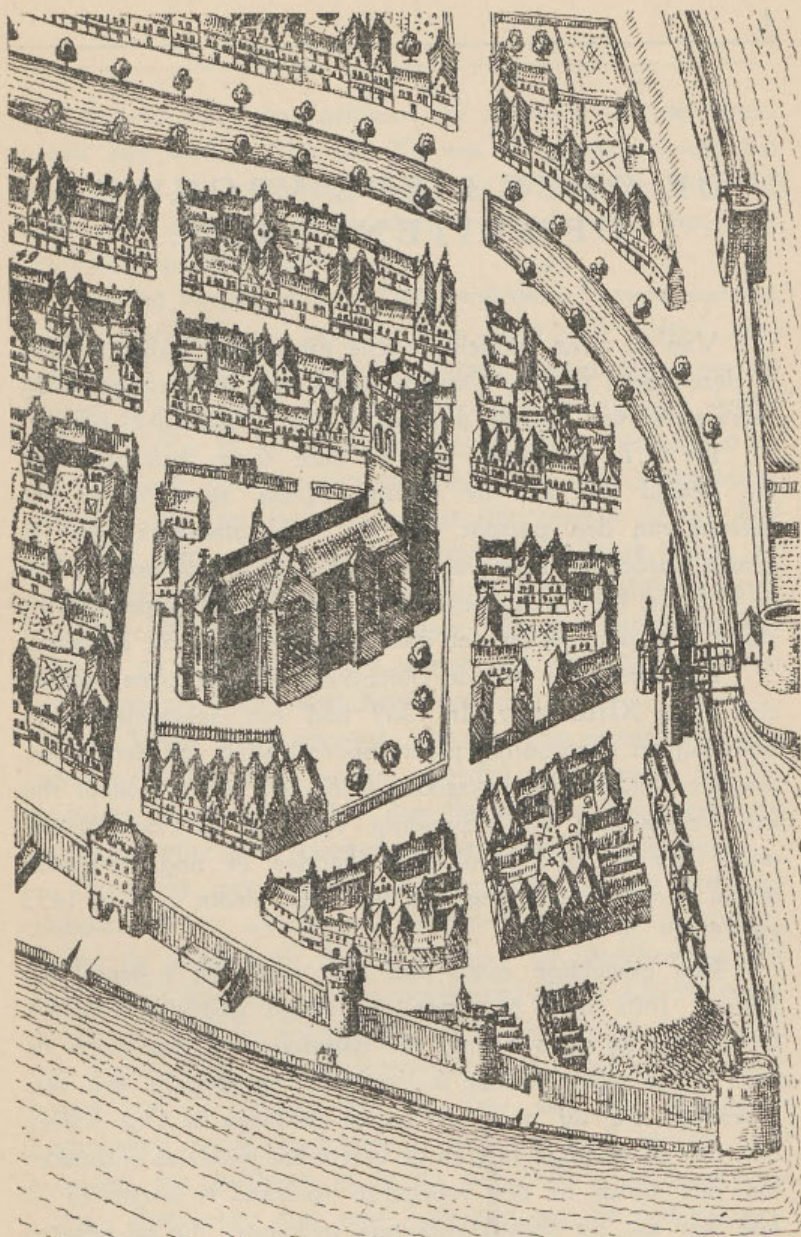

205

DRUKKERIJ PH. ZALSMAN - KAMPEN

DE BUITENTOREN OP EEN KAART VAN OMSTREEKS 1590

DE BUITENTOREN OP EEN KAART VAN OMSTREEKS 1650

DE ONZE LIEVE VROUWE- OF BUITENTOREN.

Van de twee middeleeuwsche torens, die Kampen bezit, is deze toren er één. Oorspronkelijk was het een geweldig bouwwerk, van zware afmetingen en aanzienlijke hoogte.

De O.L. Vr. Kerk, waartoe deze toren behoorde, en die gewijd was aan de Maagd Maria, stond onder het bestuur van den pastoor van de St. Nicolaaskerk, die de eenige parochiale kerk van de stad was, terwijl ook de bij de O.L.Vr. Kerk behorende school onder het oppertoezicht stond van den rector der parochieschool van St. Nicolaas.

De oorsprong van de Buitenkerk en den toren verliest zich in de XIIIe eeuw. In 1369 had een aanzienlijke verbouwing en vergrooting plaats onder leiding van den bouwmeester *Rutgher Michielszoon van Keulen*, die te gelijker tijd een verbouwing en uitbreiding van de St. Nicolaaskerk onder handen had. Ook later hadden er nog herhaalde malen vergrootingen van het bedehuis plaats, o.a. in 1453 en 1454.

Een geweldige ramp trof den toren in 't begin van Januari 1607 toen hij voor een groot gedeelte instortte. Groot was de verwoesting, die daardoor aan den toren, de kerk en de aangrenzende huizen werd aangericht, een verwoesting, die hij nooit te boven gekomen is. Ook scheen het, dat de noodige lust en de vereischte middelen ontbraken om den toren in den vroegeren toestand te herstellen — hoe het zij, de indrukwekkende gedaante, die hij bezeten had, was voorgoed verloren. Ook de kerk was zeer beschadigd

en het heeft tien jaren geduurd eer ze weer voor den eeredienst kon worden gebruikt. En met de herstelling van den toren ging het nog veel langzamer; voorloopig werd hij maar plat afgedekt en in dien toestand is hij jaren, ja eeuwen lang blijven staan.

Hierbij voegde zich het angstwekkende verschijnsel dat de toren scheef ging zakken. Men heeft veel moeite aangewend en verschillende bouwmeesters geraadpleegd om dit kwaad te verhelpen. 't Was echter alles vergeefs tot dat men in 1683 in kennis kwam met een zeer vernuftigen en kunstzinnigen bouwmeester of timmerman uit Amsterdam, genaamd *Mr Jan de Jonge*, wien het gelukte in een half jaar tijds den toren recht te zetten. Dit werk wekte de algemeene verwondering van de burgerij en rijkelijk beloonde dan ook de magistraat den man, die dit kunstwerk had verricht en wel op zulk een uitstekende wijze, dat de toren later geen afwijking meer heeft vertoond.

Al heeft dit bouwwerk dan ook zijn oorspronkelijken luister verloren, toch zouden wij het niet graag uit dit stadsdeel missen, daar het den historischen Buitenhoeck op duidelijke wijze doet spreken en tot uitdrukking brengt.

Sinds de omwenteling, die in 1580 hier ter stede op godsdienstig en staatkundig gebied had plaats gevonden, kwam de Buitenkerk in 't bezit van de Hervormden. Zij bleef dit — met een korte tusschenpoos tijdens het Fransche bewind in 1672 — tot het jaar 1809 toen zij bij een bezoek van Koning Lodewijk Napoleon aan onze stad bij koninklijk besluit van 17 Maart van dat jaar aan de Roomsche Katholieken werd toegewezen, in wier bezit zij tot den huidigen dag gebleven is. In dit jaar 1809 is de toren nog verder afgebroken dan reeds geschied was na den val van 1607, en gedekt met het spitse dak, dat wij nu nog kennen. Zoo zijn er door herhaalde verbouwingen, die lang niet

altijd op deskundige wijze geschied zijn, zoodanige veranderingen aangebracht, dat er van den oorspronkelijken toestand niet veel meer over is.

Door de ramp van 1607 waren ook de klokken, die in den toren hingen, vernield. Er hingen er niet minder dan acht, waarvan er twee gegoten waren door den wereldberoemden klokkengieter *Geert van Wou*. Eén er van, waarschijnlijk de *Mariaklok*, door dezen meester gegoten, is er in 1607 heelhuids afgekomen en hangt nu nog in den Nieuwen Toren.

In 1625 werd aan de weduwe van *Hendrik Wolters Wegewaert*, die met haar zoon *Kiliaan* het klokkengietersbedrijf uitoefende, welk bedrijf reeds sinds een paar eeuwen hier door dat geslacht uitgeoefend werd, opgedragen de klokken, die in den Buitentoren hadden gehangen, te vergieten. Later zijn deze er weer uit verdwenen en één er van is — gelijk reeds vermeld is — in den Nieuwen Toren terecht gekomen. Toen de Buitenkerk in 1809 aan de Roomsche Katholieken overging, hing er nog maar één klok in den toren, welk gebouw inmiddels eigendom van de burgerlijke gemeente gebleven is. Sinds 1811 heeft deze klok niet meer geluid en in 1845 is ze uit den toren verwijderd en verkocht. Eerst den 15 Augustus 1932 is de toren weer van een luidklok voorzien, een geschenk van de parochianen aan hun pastoor *W. L. M. Wentholt* bij gelegenheid van zijn veertigjarig priesterfeest. Zij is gegoten door de firma *Petit en Fritsen* te Aarle-Rixel, die reeds eeuwen lang dit bedrijf uitoefent; ze heeft een gewicht van ongeveer 1750 K.G.

E. D. J. DE JONGH JR.
